

ЛІТНІ СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА ОРНІТОФАУНОЮ В САНАТОРІЇ «СОСНОВИЙ БІР»

Попельнюх В.В.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Санаторій «Сосновий бір» розташований серед соснового лісу на околиці с. Власівка Зіньківського району Полтавської області. Загальна його площа становить 8,6 га, яка репрезентована рослинними угрупованнями 32-х видів дерев та чагарників, серед яких домінують — сосна звичайна, липа серцелиста, береза бородавчата, дуб звичайний, тополі біла та чорна, фруктові дерева (яблуня, черешня, груша, абрикоса). Рослинність центральної частини санаторію представлена виключно окреmostоячими деревами, які не утворюють замкнених експозицій та не мають підросту. З Південної та Східної сторін до санаторію підходить сосновий ліс з густим підліском з бузини чорної та червоної, карагани, клена гостролистого, черемхи та трав'яної рослинності. Місцями, по-периметру санаторію, наявні суцільні, густі, малопрхідні зарослі. Сосна звичайна займає особливе положення на даній території, завдяки своїм цілющим властивостям. Всього на території санаторію росте більше 700 дерев цього виду, які не мають нижніх гілок, тому їх крона представлена лише верхівкою.

У санаторії наявні лікувальні та житлові корпуси, їдальня, басейн та господарські споруди, між якими прокладена система тротуарних доріжок з твердим покриттям.

Спостереження за орнітофауною проведені 1-12 серпня 2013 року. В цей період була сонячна, ясна, майже безвітряна погода (лише в один із днів йшов дощ). Температура повітря вдень сягала до +30⁰ С. Нами фіксувались лише ті види, які безпосередньо візуально спостерігались на досліджуваній території, чи чули їх голоси (до уваги не брались види, які високо пролітали над територією, або їх голос реєстрували на значній відстані). Обліками птахів була охоплена вся територія, екскурсії відбувались переважно вранці та у другій половині дня.

За період спостережень було зареєстровано 28 видів птахів (таблиця).

Таблиця.

Видовий склад птахів санаторію «Сосновий бір» за результатами спостережень 1-12 серпня 2013 року

№ з/п	Вид	Чисельність	Статус
1	Дятел звичайний <i>Dendrocopos major</i> L.	Зв	гн, о
2	Припутень <i>Columba palumbus</i> L.	мч	гн, м
3	Крутиголовка <i>Jynx torquilla</i> L.	Мч	гн, м
4	Жовна зелена <i>Picus viridis</i> L.	Мч	гн, о
5	Ластівка сільська <i>Hirundo rustica</i> L.	Мч	за, м
6	Ластівка міська <i>Delichon urbica</i> L.	Мас	гн, м
7	Плиска біла <i>Motacilla alba</i> L.	Мч	гн, м
8	Вивільга <i>Oriolus oriolus</i> L.	Мч	гн, м
9	Сойка <i>Garrulus glandarius</i> L.	Зв	за, о
10	Крук <i>Corvus corax</i> L.	Мч	за, о
11	Кропив'янка чорноголова <i>Sylvia atricapilla</i> L.	Мч	гн, м
12	Вівчарик-ковалик <i>Phylloscopus collybita</i> Vieillot	Мч	гн, м
13	Мухоловка сіра <i>Muscicapa striata</i> Pall.	Зв	гн, м
14	Горихвістка чорна <i>Phoenicurus ochruros</i> S.G.Gm.	Зв	гн, м
15	Вільшанка <i>Erithacus rubecula</i> L.	Зв	гн, м
16	Дрізд чорний <i>Turdus merula</i> L.	Мч	за, м
17	Гаїчка болотяна <i>Parus palustris</i> L.	Мч	за, м
18	Синиця блакитна <i>Parus caeruleus</i> L.	Мч	гн, м
19	Синиця велика <i>Parus major</i> L.	Зв	гн, м

20	Повзик <i>Sitta europaea</i> L.	ЗВ	ГН, О
21	Горобець польовий <i>Passer montanus</i> L.	ЗВ	ГН, О
22	Зяблик <i>Fringilla coelebs</i> L.	МЧ	ГН, М
23	Зеленяк <i>Chloris chloris</i> L.	МЧ	ГН, М
24	Щиглик <i>Carduelis carduelis</i> L.	МЧ	ЗА, М
25	Костогриз <i>Coccothraustes coccothraustes</i> L.	МЧ	ЗА, М
26	Просянка <i>Emberiza calandra</i> L.	МЧ	ЗА, М
27	Вівсянка звичайна <i>Emberiza citrinella</i> L.	МЧ	ЗА, М
28	Вівсянка садова <i>Emberiza hortulana</i> L.	МЧ	ЗА, М

Умовні позначення: м — мігрант; гн — гніздовий; о — осілий; за — залітний; мч — малочисельний; зв — звичайний; мас — масовий.

Нами спеціально проведений підрахунок гнізд ластівки міської, гніздування якої у 2013 році відмічено в 156 гніздах. У період досліджень виводки спостерігались у синиці великої, голубої, мухоловки сірої ластівки міської.

ДЕЯКІ ДАНІ ПРО ГНІЗДУВАННЯ ЛЕЛЕКИ БІЛОГО НА КОБЕЛЯЧЧИНІ

*Постольник Я.Г., Бутко К.
Кобеляцький НВК №1*

Лелека білий — птах, який живе поряд з нами, і якого, здавалося б, ми всі добре знаємо. Але виявляється, це не зовсім так. І цей птах потребує подальшого вивчення, приваблювання та охорони. В цьому переконалася група юннатів Кобеляцького НВК №1, яка протягом весни, літа та осені 2013 року вивчала гніздування, особливості біології білого лелеки, відношення місцевого населення до цих птахів.

Дослідницька група була сформована на основі туристського велосипедного загону «Обрій» нашої школи, яка нараховувала 10 учнів та керівника. За цей час нами була досліджена майже вся територія Кобеляцького району за виключенням лише територій кількох сільських рад південно-західної частини району (Озерської, Комендантівської, Криничанської та Солошинської).

Територія дослідження була дуже обширною, тому застосовувались різні методи обстеження. Навколо міста Кобеляки (до 20 км) дослідження проводились у результаті одноденних виїздів на велосипедах, більш віддалені населені пункти обстежувались під час довготривалих велосипедних експедицій та автомобільних подорожей. Також для збору інформації були залучені вчителі та учні місцевих шкіл.

За результатами наших досліджень було встановлено, що чисельність лелеки білого в населених пунктах району не однакова. Найбільшу кількість гнізд виявили у таких селах: Сухинівка — 10 (одне не жила), Василіка — 9 (одне не жила), Вільховатка — 6, Радянське та Прогрес — по 5 гнізд. У м. Кобеляки та селах Бережнівка, Свердловське, Чорбівка, Мартинівка, Поділ виявлено по 3 гнізда. Проте, в Шенгурах, Правобережній Сокілці, Ліщинівці, Кунівці, Григорівці, Твердохлібах, Жовтневому, Чумаках, Рубанах, Калініному, Галагурівці та смт. Білики гнізд взагалі не знайдено. Причому, за свідченням старожилів, наприклад у с. Чумаки цей вид ніколи не гніздився.

Заслугує на увагу той факт, що за межами населених пунктів нами знайдено лише 4 гнізда (між селами Бродщина та Леваневське, біля автобусної зупинки «Лучки» на автотрасі Кобеляки-Світлогірське, за селом Ревущине та біля колишньої газозаправної станції за містом Кобеляки). Очевидно, лелеки тяжіють до людського житла тому, що легше знайти опору для гнізда (на штучних присадах), а в скрутний час (весняні приморозки) люди допомагають лелекам з їжею. Так, жителі сіл Канава та Орлик у морозному березні 2013